

НАВЧАЛЬНО - НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
АГРОТЕХНОЛОГІЙ, СЕЛЕКЦІЇ ТА
ЕКОЛОГІЇ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ АГРОТЕХНОЛОГІЙ, СЕЛЕКЦІЇ ТА ЕКОЛОГІЇ
University of Opole (Poland)
International Slavic University (Macedonia)
Cooperativi Trade University of Moldova
Institute of soil Science and Cultivation State Research Institute
Department of Forage Crop Production

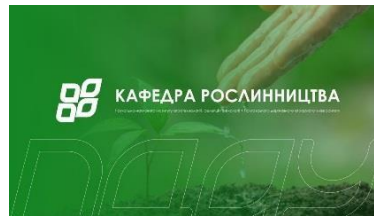
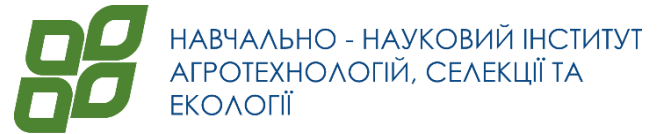
Кафедра рослинництва

**МАТЕРІАЛИ ІІ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

**“АКТУАЛЬНІ НАПРЯМИ ТА ПРОБЛЕМАТИКА
У ТЕХНОЛОГІЯХ ВИРОЩУВАННЯ ПРОДУКЦІЇ
РОСЛИННИЦТВА”**

м. Полтава, 02 травня 2024 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
University of Opole (Poland)
International Slavis University (Macedonia)
Cooperative Trade University of Moldova
Institute of Soil Science and Plant Cultivation State Research Institute
Department of Forage Crop Production

Актуальні напрями та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва

*Матеріали II
Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції
02 травня 2024 року*

УДК 631.5:631.8:633

Актуальні напрями та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва: матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (02 травня 2024 року, м. Полтава). / Редкол.: В.В. Гангур (відп. ред.) та ін. Полтава: ПДАУ, 2024. 140 с.

У збірнику тез висвітлено результати досліджень, які присвячені сучасним аспектам із розв'язання проблемних питань в аграрній науці, зокрема біологізації рослинництва, інноваційним заходам у технологіях вирощування сільськогосподарських культур. Видання адресоване науковим та науково-педагогічним працівникам, аспірантам, здобувачам вищої освіти, фахівцям агрономічної служби агроформувань різного виробничого напрямку.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Микола МАРЕНИЧ – директор навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, доктор сільськогосподарських наук, професор;

Володимир ГАНГУР – завідувач кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник;

Любов МАРІНІЧ - доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук;

Ольга БАРАБОЛЯ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Олександр КУЦЕНКО професор кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, професор;

Микола ШЕВНІКОВ – професор кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, професор;

Віктор ЛЯШЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Олександр АНТОНЕЦЬ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Сергій ФІЛОНЕНКО - доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Людмила ЄРЕМКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник;

Світлана ШАКАЛІЙ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Ольга МІЛЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Марина АНТОНЕЦЬ – доцент кафедри рослинництва, кандидат психологічних наук, доцент;

Олександр ЛЕНЬ – старший викладач кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук.

Відповідальність за зміст поданих матеріалів, точність наведених даних і відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Рекомендовано до друку вченою радою навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології ПДАУ, протокол № 9, від 23 травня 2024 року

ЗМІСТ

Бараболя О.В., Василенко О.М.	7
Суть інтенсивної технології вирощування соняшнику у господарствах	
Бялковська Г.Д., Пащенко В.І.	10
Застосування інсектициду люкс максі в посадках тютюну для боротьби з тютюновим трипсом	
Єгоров Д. К., Гухова Н.А., Циганко В.А., Єгорова Н. Ю.	13
Селекція та насінництво високогетерозисних гібридів жита озимого в Україні	
Гангур В.В., Філоненко С.В., Філоненко В.С.	17
Особливості живлення буряків цукрових за різних способів обробки ґрунту в сівозміні	
Фурман В.М., Мороз О.С., Люсак А.В.	21
Вивчення ефективності калійних добрив при вирощуванні ріпаку озимого	
Гангур В.В., Єремко Л.С.	24
Вплив норм висіву на врожайність насіння чини посівної	
Фурман В.М., Крайна М.А.	26
Вплив гербіцидів на продуктивність пшениці озимої в умовах західного Полісся	
Куц О.В., Гурін М.В., Шапко М.О.	29
Вплив фізичних факторів та біопрепаратів на урожайність насіння помідору	
Літвішко А. Н., Олекшій Л. М., Шубала Г. В.	32
Основні проблеми вирощування конюшини лучної	
Філоненко С.В., Лисак В.М.	35
Оптимізація продуктивних та якісних характеристик буряків цукрових за позакореневого внесення мікродобрив	
Марініч Л.Г., Шаповал Т.І.	38
Оцінка колекційних зразків стоколосу безостого за господарськими ознаками	
Палінчак О.В., Заверталюк В.Ф.	40
Адаптивна характеристика перспективних гібридів кавуна звичайного	
Шакалій С.М., Брехунцова О. А.	43
Проблема вирощування рису в сучасних умовах	
Шакалій С.М., Тутка Т.	45
Кіноа: чергова розрекламована крупа чи дійсно та, яка має корисні властивості?	
Shakalii S. M., Vereshchaka O.	47
The role of the variety in increase of the yield of winter wheat	
Шакалій С.М., Дорошенко Є.	49
Органічне землеробство для аграріїв	

звичайного (*Citrullus lanatus* (Thunb.) Matsum. et Nakai) до росту в агроекологічних умовах західного регіону України. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету. Серія Біологія*. 2023. Т. 83, № 3–4. С. 78–91. <https://doi.org/10.25128/2078-2357.23.3–4.10>

3. de Oliveira M. M. T., Alves R. E., Silva L. R., Barreto N. D. Prospection of the quality and bioactive potential of the seedless watermelon. *Scientia Plena*. 2020. V. 16 (5). S. 1–8. <https://doi.org/10.14808/sci.plena.2020.050202>

4. Лимар В.А., Холодняк О.Г. Результати адаптивної селекції овочевих і баштанних культур в умовах змін клімату. *Вісник аграрної науки*. 2020. №3 (804). С. 50-54. <https://doi.org/10.31073/agrovisnyk202003-07>

5. Сергієнко О.В., Ліннік З.П. Адаптивний потенціал колекції гібридів F₁ кавуна за продуктивними показниками. *Овочівництво і баштанництво*. 2022. Вип. 72. С. 32–40. <https://doi.org/10.32717/0131-0062-2022-72-32-40>

6. Сучасні методики селекції овочевих і баштанних культур / за ред. Т.К. Горвої, К.І. Яковенка. Харків: Основа, 2001. 641 с.

УДК: 631.1:633.1

ПРОБЛЕМА ВИРОЩУВАННЯ РИСУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Шакалій С.М., к. с.-г. н., доцент, доцент кафедри рослинництва
e-mail: svitlana.shakaliy@pdau.edu.ua

Брехунцова О. А., здобувач ступеня вищої освіти Бакалавр
Полтавський державний аграрний університет

На даний момент прагнення більшості споживачів, а також ключова вимога до харчової промисловості, – здорове безпечне харчування. Україна зараз впроваджує європейські стандарти і процедури, щоб забезпечити безпеку та якість продуктів, включаючи борошно, крупи та хлібобулочні вироби [1].

Найбільш постраждалою через російську агресію сільськогосподарською культурою вважається саме рис. В цілому рис вважається вибагливим до умов вирощування. Інша його назва - «біле золото» півдня. В Україні цю рослину вирощують понад сто років, незважаючи на те, що цю культуру вважають тропічною. В Україні рис вирощують в найсприятливіших для цього умовах. Області, які найбільш відповідають за ґрунтово-кліматичними умовами, це – Херсонська, Миколаївська та Одеська. У Херсонській області вирощували рис в трьох районах: Каланчацькому, Голопристанському та Скадовському [2].

Кілійщина – це територія, де процвітає вирощування рису в Одеській області. Натомість в Миколаївській області сьогодні відомо лише про одне товариство з обмеженою відповідальністю «Агро лайф», яке займається вирощуванням відповідної культури [3].

Найбільші площі вирощування рису має Херсонщина. В 2020 році площа затоплень для посівів рису тут склала 7,1 тис. га (натомість у 2019 – 6,1 тис. га). Вирощування цієї культури виявилось технологічно складнішим, ніж, наприклад, вирощування соняшнику, кукурудзи чи пшениці.

Для вирощування рису обов'язково створюють заливні поля, які огорожують валами. В середньому розмір ділянки (чека) складає 3-4 га. На великих площах складно технологічно забезпечити однаковий рівень затоплення посівів цієї культури. Але це важливо, адже надмірна глибина призведе до пригнічення росту, а на сухих ділянках врожаю взагалі не буде.

Впродовж певного часу територія поля втрачає горизонтальність. Для її відновлення використовують спеціальну техніку – лазерний планувальник, який зрізає надлишковий шар ґрунту на підвищених ділянках поля і переміщує її на заглиблені ділянки. Після проростання насіння ділянку, де вирощують рис, заливають водою на 20-30 см [1, 4].

В Україні стали менше вирощувати рис. Ця неприємна тенденція склалася через російську агресію. Саме тому сьогодні спостерігається значне скорочення посівних площ під рисом. Збір рису у 2022 скоротився в 16 разів, порівняно із 2021 роком, про що й заявив голова аграрного комітету Олександр Гайду [2].

У 2021 році в Україні цю культуру вирощували на більшій площі – 10,1 тис. га, з яких найбільше припадало на Херсонську область – 6,8 тис. га [3].

Раніше більш ніж половина усього виробництва українського рису знаходилося на території півострова Крим. На жаль, після анексії ці поля вже не використовуються, бо окупаційна влада не змогла зберегти відповідні господарства. Вирощування рису в Україні стає дедалі складнішим технологічно у зв'язку з війною. Наразі рис в Україні вирощують дві громади – Кілійська та частково Саф'янівська Ізмаїльського району [4].

Найбільш сумним виглядає ситуація з нинішніми скороченням площ для вирощування рису в порівнянні з 2007 роком. На той час по всій Україні рисові зрошувальні системи розташовувались на 62 тис. га, включаючи в себе в Херсонській області – 17 тис. га, в Одеській – 13 тис. га, а в АР Крим - 32 тис. га [4].

Потрібно вказати на те, що вирощували рис на лівобережній частині Херсонської області, яка до цих пір знаходиться в тимчасовій окупації.

Отже понад три роки наша країна не може отримувати рис з цієї території України. А після того, як Каховську ГЕС підірвали, вирощування рису в подальшому на цих територіях прирівнюється до нуля. Придатними для вирощування рису залишається лише Одеська область, яка в 2022 році виростила близько 3,1 тис. тонн зерна. Незначні обсяги виробництва пов'язують з невизначеністю на початку війни та переорієнтацією на інші більш вигідні культури. В 2023 році положення в Одеській області покращилося. Урожай вдалося зібрати, він склав близько 11 тис. тонн [5].

Вирощування рису в Україні завжди було складним технологічним процесом через погодні умови. Але, не дивлячись ні на що, ми його вирощуємо. Зважаючи на сьогоднішні реалії, вирощування рису постраждало найбільше. Дослідники шукають альтернативу цій культурі, нові способи вирощування, удосконалюють технологічний процес, виводять нові сорти рису.

Бібліографічний список

1. Шакалій С. М. Безпека та якість для виробників харчової промисловості. *Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (заочна форма) «Якість та безпечність продукції у внутрішній і зовнішній торгівлі й торговельне підприємництво: сучасні вектори розвитку і перспективи»* ПДАУ, 15 лютого 2023 року. С. 322-324.
2. «Біле золото» Півдня. Де і як вирощують рис в Україні URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2021/10/22/678949/>
3. Вирощування рису в Україні ускладнюється технологічно через війну URL: <https://latifundist.com/novosti/62931-viroshchuvannya-risu-v-ukrayini-uskladnyuyetsya-tehnologichno-cherez-vijnu>
4. Рис по-українськи: як його вирощують на Херсонщині URL: <https://suspilne.media/53191-ris-po-ukrainski-ak-jogo-viroshchuvannya-na-hersonsini/>
5. Шакалій С. М., Храпач А. О. Актуальні напрямки і проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва. *Сучасні напрями та досягнення селекції і насінництва сільськогосподарських культур: матеріали I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої 75-річчю заснування кафедри селекції, насінництва і генетики*. Полтава: ПДАУ, 2023. С. 161-163.

УДК: 631.633.1

КІНОА: ЧЕРГОВА РОЗРЕКЛАМОВАНА КРУПА ЧИ ДІЙСНО ТА, ЯКА МАЄ КОРИСНІ ВЛАСТИВОСТІ?

Шакалій С.М., кандидат с.-г. н., доцент, доцент кафедри рослинництва
e-mail: svitlana.shakaliy@pdau.edu.ua

Тутка Т., здобувач ступеня вищої освіти Бакалавр
Полтавський державний аграрний університет

Чи задумувались ви коли-небудь, яку їжу їдять космонавти, коли вони безпосередньо знаходяться в космосі? Так-от вчені давно з'ясували, що саме кіноа виявилась ідеальною крупою для харчування космонавтів. Адже саме ця крупа задовольняє всі потреби нашого організму у вуглеводах, білках, тобто в усіх поживних речовинах. Ця крупа була давно відома, але саме зараз вона «найтрендовіша». Що ж це за крупа?

Кіноа (кінва або квіноа) – культура, яка традиційно вирощується в Перу, Еквадорі і Болівії. Часто можете почути її інші назви, такі як: «рис інків», «рисова лобода» [1].

З цих назв ми можемо зробити висновок, що ця крупа має схожість з рисом. Поціновувачі цієї культури говорять, що саме післясмак має схожі ознаки з рисовою крупою. Але кіноа має низку своїх особливостей, які не зрівняти ні з чим. Цю крупу справедливо називають суперфудом, бо за своїм складом вона перевершує багато зернових, таких як рис, кукурудза, просо.